

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av prover från Haga Nygata 7, Göteborg

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av prover från Haga Nygata 7, Göteborg.* (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:53). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

23 Juni 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:53

Anton Hansson & Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV PROVER FRÅN
HAGA NYGATA 7, GÖTEBORG

Uppdragsgivare: Göteborgs stadsmuseum, Norra Hamngatan 12, 411 14 Göteborg
(kontaktperson Karin Nordström, karin.nordstrom@kultur.goteborg.se)

Område: Göteborg **Prov nr:** 19615-19626 **Antal Prov:** 11

Dendrokronologiskt objekt: Långfarstu (19615-19617, 19625), ruta med tapetrester (19618), Husets tidigare utsida vid knut (19619), Garderob (19620-19621, 19626), ruta med tapetrester (19622), Skafferi (19623), Pumpstock (19625). Alla prov från bottenplan.

Resultat:

Dendro nr:	Provnr	Trädslag	Antal år (1 radie om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer (vågat dateringsförslag inom parantes)
19615	1A; 3 från golv	Gran	41	Ej W	Ej datering		
19616	2; stående	Gran	44	W	1770	V 1770/71	
19617	3; 3 från golv	Tall	46	Sp 25, Ej W	(1731)		(1736-1746)
19618	4; ruta tapetrester	Tall	54	Sp 38, W?	1736	1736-1748	(V 1736/37)
19619	5; knut utsida	Tall	64+~5; 2	Sp 36, Ej W	1728	1732-1741	
19620	6A; garderob	Gran	38	Ej W	(1774)		(V 1778/79) 19626 samma stock
19621	7A+B; garderob	Gran	39+~2	Ej W	1765	E 1767	(1767-1772)
19622	8; ruta tapetrester	Gran	47+~3	Ej W	1765	E 1768	(1768-1773)
19623	9A+B; skafferi	Gran	40+~6; 2	Ej W	1762	E 1768	(1768-1773)
19624	10; pumpstock	Tall	33	Sp ?, Ej W	Ej datering		
19625	1B; 7 från golv	Tall	67	Sp 43, W	1737	V 1737/38	
19626	6B; garderob	Gran	42	W	(1778)		(V 1778/79) 19620 samma stock

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Det äldsta virket i huset, prov 19618-19619 samt 19625 har avverkats **vinterhalvåret 1737/38** om ett gemensamt fällningsår förutsätts. Dessutom har prov 19617 ej med säkerhet gått att datera, men förhöjda korrelationer mot år 1731 tyder på att virket kan ha havverkats samtidigt som det säkert daterade virket.

Det yngre virket innefattar prov 19616 avverkat **vinterhalvåret 1770/71**. Prov 19621-19623 saknar vankant men har enligt provtagaren cirka 2-3, cirka 3 respektive cirka 6 ringar till vankant. Därför är det troligt att detta virke är avverkat samtida med prov 19616 vinterhalvåret 1770/71. Prov 19620 samt 19626 (samma stock) har ej säkert gått att datera men förhöjda korrelationer tyder på att virket kan vara avverkat vinterhalvåret 1778/79.

Resultaten tyder på att byggnaden har minst två generationer virke i sig och att någon form av byggnation skett åtminstone 1738, eller något enstaka år därefter, samt 1771, eller något enstaka år därefter.

Granvirket korrelerar väl inbördes och mot virke från tidigare undersökningar från Göteborg och är hämtat från västra halvan av Götaland. Tallvirket korrelerar även det inbördes och korrelerar väl mot referenskronologier från Götaland. Mest troligt är virket hämtat ifrån Västergötland eller nordvästra Småland.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Vid extern kommunikation av resultaten i den här rapporten önskas omnämnande av laboratoriet.

Vid referens till rapporten: *Hansson, A. & Linderson, H. 2023. Dendrokronologisk analys av prover från Haga Nygata 7, Göteborg. Nationella laboratoriet för vedanatomi och dendrokronologi rapport 2023:53. Lund: Lunds universitet.*

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet